

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

משרד האוצר - אגף תקציבים

כ"ג ניסן תשע"ה
12 אפריל 2015

סיכום תקציבי למתן סיוע לחקלאים, בעקבות משבר היצוא לרוסיה ולאיתוד האירופאי

א. נוהל תמיכה חדש במגדלי פלפל לייצוא באזורי עדיפות לאומית:

1. בעקבות המשבר הקיצוני בתנאי הסחר של ישראל מול מערב אירופה ורוסיה, שהם יעדי השיווק העיקריים של תוצרת היצוא החקלאית הטרייה, קיימת סכנה לקריסת משקים חקלאיים מוטי יצוא המצויים באזורי עדיפות לאומית, עקב המחסור בחלופות תעסוקה ומקורות פרנסה נוספים באזורים אלה.
2. בעקבות המצב, משקים רבים נמצאים בקשיים כלכליים, ובפרט בענף גידולי הפלפל בעל מאפיינים ייחודיים, כגון, עלויות השקעה גבוהות לפתיחת העונה ביחס לגידולים אחרים (30,000 ש"ח לדונם לעומת אלפי ש"ח בודדים לדונם בגידולים אחרים); כמו כן, מכיוון שגידול הפלפל מתבצע במבנים, נדרשת השקעה ראשונית גבוהה, הן בהון הראשוני והן בגידול השוטף.
3. יתר על כן, בענף גידולי הפלפל מתקיימים מספר מאפיינים ייחודיים ומצטברים, כגינם נוצר צורך מיידי לפעול לצמצום היקפי הייצור, כמפורט להלן –
 - א. ייצוא של יותר מ- 50% מסך הייצור;
 - ב. ייצוא לרוסיה של יותר משליש מסך הייצוא;
 - ג. ריכוז גיאוגרפי של מגדלים באזורי עדיפות לאומית, המתבססים על חקלאות כמקור תעסוקה עיקרי כשענף הפלפל הינו ענף משמעותי בקרב הגידולים;
 - ד. חיי מדף קצרים ויכולת איסום נמוכה של המוצר;
 - ה. זמן מחזור גידול ממושך (7-8 חודשים מזריעה עד קטיף);

לפיכך, מוסכם על משרד החקלאות ופיתוח הכפר ואגף תקציבים, העקרונות שלהלן:

4. בסיכום זה, "אזור עדיפות לאומית" - כמשמעותו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, ולפי החלטת הממשלה מס' 667 מיום כ"ח באב התשע"ג (4 באוגוסט 2013).
5. במטרה לצמצם גידולי פלפל באזורי עדיפות לאומית, ייקבע נוהל תמיכה חדש (להלן – "הנוהל החדש") לתמיכה בהסבת שטחי גידול פלפל באזורי עדיפות לאומית של חקלאים וותיקים¹ שייצאו לפחות 50% מתוצרת הפלפל שייצרו בשנים 2012-2014, וחקלאים חדשים² שייצאו לפחות 50% באחת משנות הייצור 2013-2014 (עקרונות נוהל התמיכה החדש מהווים חלק בלתי נפרד מהסכם זה).
6. סך התקציב לנוהל החדש יעמוד על 80-100 מלש"ח, בהתאם לביקוש להשקעות ולפי הפירוט הבא:

- א. משרד האוצר יקצה 60 מיליון ש"ח בהרשאה להתחייב, לשנים 2015-2016, ומזומן בהתאם לצורך עבור תמיכה בנוהל החדש;
- ב. הצדדים יגישו תיקון להחלטת ממשלה 2025 שמטרתו הסטת 10 מלש"ח מנושא ביטוח הכנסה למשק המשפחתי לטובת הנוהל החדש. ככל שיושלם התיקון יתווסף הסכום לסך התקציב שיוקצה ע"י האוצר במסגרת הנוהל החדש.

¹ חקלאי וותיק – מגדל שעונת 2012 אינו עונתו הראשונה בחקלאות
² חקלאי חדש – מגדל שהחל לראשונה לעסוק בחקלאות החל מעונת 2012

- ג. מתוך התקציב שהופנה למנהלת ההשקעות במסגרת החלטת ממשלה 2025, יקצה משרד החקלאות לפחות 11 מיליון ש"ח לטובת הנוהל החדש.
- ד. מובהר בזאת כי התקציב המוזכר בסעיפים ב+ג יוקצו ראשוניים לטובת המסלול. ככל שהביקושים יעלו על הסכומים המצוינים בסעיפים אלו, והחלטת הממשלה תתוקן בהתאם לסעיף ב', יגיע התקצוב מסעיף מספר א' (ככל שהתיקון שיגישו הצדדים להחלטת הממשלה כאמור בסעיף ב' לא יתקבל, יתקצב המסלול מהסכומים לפי סעיף א').
- ה. ככל שיידרש תקציב מעבר ל-81 מלש"ח ועד ל-100 מלש"ח, כאמור, בהתאם לביקוש, ולאחר שמשרד החקלאות ומנהלת ההשקעות במשרד החקלאות יקיימו את חובתם בהתאם להחלטות הממשלה השונות (2322, 4215, 1170, 2017, 2025), ינוצל בתחילה כל התקציב המוקצה למנהלת ההשקעות בשנים 2016-2015 לטובת נוהל זה, וככל שתקציב זה לא יספיק יועבר תקציב תוספתי. בכל מקרה, סך התקציב למסלול זה לא יעבור 100 מלש"ח.
7. משרד החקלאות יעביר דיווח רבעוני לאגף תקציבים בנוגע לחלוקת התמיכות בגין הסכם זה, בפירוט של גובה התמיכה, מקבלי התמיכה, גודל השטח שהוסב, מספר התביעות שהוגשו להחזרת מקדמות ומהות התמיכות השונות וכן נתונים נוספים ככל שיידרשו.
8. נציג האוצר יהיה חבר בוועדת התמיכות לנושא זה.
9. הנוהל המפורט ייכתב בתיאום בין אגף תקציבים, משרד החקלאות וחשב המשרד. עד לכתיבתו, ייבחנו חלופות ומנגנונים נוספים לגביית כספים מחקלאים שלא יעמדו בתוכנית ההשקעות. יישום והטמעת מנגנונים אלה בנוהל המפורט תתבצע בתיאום בין אגף תקציבים למשרד החקלאות.
10. משרד החקלאות יגיש דרישה, ובמידת הצורך תביעה להשבה כנגד כל חקלאי שקיבל מקדמה ולא ביצע השקעה כנדרש לפי נוהל זה.
11. 4 מיליון ש"ח המוקצים להתארגנויות בשנת 2015 בהתאם לסיכומים קודמים עם משרד החקלאות יוקצו אך ורק לטובת חקלאים יצואנים במודל שיתואם בין הצדדים. ככל שלא יתאפשר לתמוך בחקלאים יצואנים, תוקצה התמיכה, בהסכמת אגף תקציבים, להתארגנויות אחרות של חקלאים. ככל שתקציב זה ינוצל הנושא יתוקצב גם בשנת 2016.
12. מתוך סך התקציבים בסיכום זה יוקצו 0.5 מלש"ח לטובת חיזוק המו"פ האיזורי לצורך פיתוח חלופות לגידול הפלפל.
13. אגף תקציבים ומשרד החקלאות בוחנים בימים אלו מודל למתן ההלוואות ארוכות טווח בערבות מדינה לחקלאים שמייצאים תוצרתם, ובתוך כך, ידונו בצורך בתקצוב נושא זה.
14. סיכום זה מהווה סיכום תקציבי כולל בגין משבר הייצוא לרוסיה ולמערב אירופה.
15. הסיכום הינו על דעתה של התאחדות חקלאי ישראל ובהסכמתה, מכתבו של מו"ל התאחדות חקלאי ישראל מצורף כנספח להסכם זה.

אהוד אדירי
סגן הממונה על התקציבים

11/10 11/10

צביקה כהן
מנכ"ל משרד החקלאות

כ"ח אדר

עקרונות נוהל תמיכה בחקלאים יצואני פלפל באזורי עדיפות

1. נוהל התמיכה הינו חד פעמי לשנים 2015-2016 עקב משבר הייצוא, בדגש על יצוא לרוסיה.
2. מטרת הנוהל לסייע בהשקעות של חקלאים המייצאים את תוצרתם באזורי עדיפות לאומית להסב חלק משטחי גידול הפלפל שלהם לטובת גידולים נוספים בכדי להקטין את הסיכונים.
3. התמיכה תינתן לחקלאים אשר מגדלים את תוצרתם באזורי עדיפות לאומית ונשארים חקלאים פעילים בשנת הגשת הבקשה.
4. היקף השטח המזכה לתמיכה לפי נוהל זה לא יפחת משטח של 20 דונם.
5. התמיכה תינתן לחקלאים ותיקים שייצאו לפחות 50% מיכול הפלפל בשלוש השנים האחרונות, או לחילופין לחקלאים חדשים שייצאו לפחות 50% מיכול הפלפל באחת משנות הייצור 2013-2014, וזאת בהתאם לדרו"ח רואה החשבון של המגיש.
6. משרד החקלאות ופיתוח הכפר ירכז ויפרסם את נתוני הגידול וההסכות המבוקשת.
7. תנאי סף :
 - א. מגיש הבקשה הינו חקלאי פעיל³ לעונת 2015/16 ומתגורר ומגדל בישוב הנמצא באזור עדיפות לאומית.
 - ב. מגיש הבקשה הנו חקלאי המייצא לפחות 50% מיכול הפלפל בשנים האחרונות בהתאם לסעיף 4.
 - ג. מגיש הבקשה יעביר למשרד החקלאות את הנתונים על כלל הגידולים שברשותו, תוך הסכמה לפרסום הנתונים באתר אינטרנט של משרד החקלאות באופן מצרפי.
 - ד. החקלאי יגיש תוכנית והתחייבות לביצוע צמצום בהיקף שטחי יצור הפלפל לעונת הייצור 2015/16, בין היתר, באמצעות הסכות ומעבר לגידולים אחרים בלפחות 15% משטחו המצרפי שעובדו בעונת 2014/2015 או ממוצע שלוש העונות האחרונות, הגבוה מהשניים.
8. וועדת התמיכות של מנהלת ההשקעות במשרד החקלאות תשמש כוועדת התמיכות לנוהל זה ותפעל ע"פ הוראות התכ"ס.
9. פירוט אופן התמיכה :
 - א. התקציב ינוצל בשיטת "כל הקודם זוכה".
 - ב. שיעור המענק יהיה בגובה 70% מההשקעה המוכרת ובתנאי כי זו נעשתה בהתאם לתנאי נוהל זה וכללי מנהלת ההשקעות.
 - ג. גובה ההשקעה המקסימלית המאושרת יהיה עד 50,000 ₪ לכל 5 דונם משטחי גידול הפלפל של המבקש במדרגות של 5 דונם (מעוגל כלפי מעלה) ולא יותר ממיליון ₪.
 - ד. היקף השטח המזכה לתמיכה לפי נוהל זה לא יפחת משטח של 20 דונם.
 - ה. במסגרת ההשקעות המוכרות יכללו כל סעיפי ההשקעה המוגדרים בתכנית הפיתוח.
 - ו. במידה והחקלאי יבחר להסב את המבנים הקיימים לגידולים אחרים (ללא השקעות רב שנתיות), לשם קבלת התמיכה לפי נוהל זה, יוכרו ההוצאות הבאות במלואן: התאמת והחלפת הכיסוי, שתילים ומערכות השקיה. מימוש השקעה לפי סעיף זה יתבצע בעונה 2015/16 בלבד.

³ חקלאי פעיל – בהתאם לנהלי מנהלת ההשקעות ולרבות אג"ש, חברה בבעלות החקלאי, שותפות חקלאית וכד'

- כמו כן, במקרה זה, על החקלאי להתחייב כי לא יחזור לגדל פלפלים בשטח המוסב בשנתיים הקרובות. ככל, שהחקלאי יחזור לגדל פלפלים בתקופה זו יהא עליו להחזיר את גובה המענק שקיבל לטובת הסבה זו.
- ז. כתוכנית שתוגש ותאושר, ניתן לשלב בין האופציות המפורטות בסעיף ד-ה, ובכל מקרה לא תעלה ההשקעה המוכרת על ההשקעה המרבית המוגדרת בסעיף ג.
- ח. לסעיף ד, תוקף ההתחייבות יהא לשנתיים ממועד הוצאת כתב האישור או עד לסוף שנת 2017, המאוחר מבניהם.
- ט. ועדת התמיכות, במקרים מיוחדים, בהם המבקש ביצע השקעה של לפחות 50% מגובה התוכנית המאושרת, רשאית לאשר הארכה של היקף ההתחייבות לעד שלוש שנים מיום קבלת כתב האישור. במקרים חריגים, תאושר שנה נוספת ע"י ועדת התמיכות בהסכמת האוצר.
- י. לאחר אישור התמיכה בוועדת התמיכות, יקבל המבקש, בתנאי שלמעלה מ-50% משטחי גידולו הינם פלפל, מקדמה בשיעור של 20% מגובה ההשקעה המאושרת, וזאת בכפוף לדוח ביצוע שיוכן ע"י המחוז המאשר את התנאים הבאים:
- 1) החקלאי פעיל בעונת 2015/16 ומגדל תוצרת חקלאית בהתאם לתוכנית שהוגשה. ברוח ההוצאות של החקלאי תהא הוצאה לצורך המשק החקלאי בסכום העולה על גובה המקדמה אותה קיבל החקלאי.
- 2) שטח גידול הפלפל יהיה מקסימום 85% משטחו המצרפי שעובדו בעונת 2014/2015 או ממוצע שלוש העונות האחרונות, הגבוה מהשניים.
- יא. מובהר כי לא תשולם מקדמה למגדלים אשר פחות מ-50% משטחי הגידול שלהם הינו פלפל.
- יב. יתרת התמיכה תינתן לאחר שהוגש דוח ביצוע למנהלת ההשקעות במשרד החקלאות ופיתוח הכפר והוכח להנחת דעתה כי ההשקעה בוצעה בפועל, עפ"י נוהלי מנהלת ההשקעות.
- יג. ככל שיתברר כי עד תום תקופת האישור מקבל המקדמה לא ביצע את ההשקעות במשק החקלאי כפי שאושר לו יידרש להחזיר את תשלום המקדמה למשרד החקלאות.
- יד. משרד החקלאות יוציא הודעת דרישה להשבת המקדמה תוך שבועיים מתום תקופת האישור.
- טו. ככל שעברה חצי שנה מדרישת המשרד להחזיר המקדמה, ומקבל המקדמה לא החזירה למשרד החקלאות, משרד החקלאות יגיש תביעה כנגד החקלאי וידאג למיצוי ההליכים כנגדו.
- טז. עד להחזרת תשלום החוב, לא יהא זכאי מקבל המקדמה לקבל כל תמיכה ממשרד החקלאות.
- יז. תנאי תשלום, מועדי הגשת הבקשות ואופן שיפוטם, פיקוח בהתאם לנהלי מנהלת ההשקעות הרגילה.

לכבוד:

מר צביקה כהן

אודי אדירי

מנכ"ל משרד החקלאות

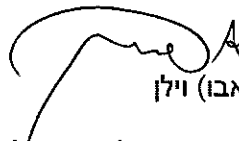
סגן הממונה על אגף התקציבים

שלום רב,

הנדון: סיכום תקציבי בין משרד החקלאות ומשרד האוצר בנוגע לייצוא לרוסיה ולמערב אירופה

בהמשך לשיחות ולדיונים בנוגע לדרכי ההתמודדות עם משבר הייצוא לרוסיה ולמערב אירופה, בהשתתפות התאחדות חקלאי ישראל, משרד החקלאות ומשרד האוצר. ברצוני להודיע, כי התאחדות חקלאי ישראל סומכת את ידיה על הסיכום התקציבי שהושג בין משרד החקלאות ומשרד האוצר.

התאחדות חקלאי ישראל מקווה כי תהליך זה יישא פרי ויסייע לחקלאים הנדרשים לסיוע, ומודעת לכך שסיכום תקציבי זה מהווה את סיכום התהליך בהתמודדות עם המשבר הנוכחי.

בברכה,
אבשלום (אבו) וילן
מזכ"ל התאחדות חקלאי ישראל